



SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2012-01-19

Remissvar Skolans dokument – insyn och sekretess (Sou 2011:58)

Sveriges Skolledarförbundet vill inledningsvis understryka angelägenheten i den fråga som utredaren behandlat. Utvecklingen mot ökad extern styrning, kontroll och granskning av skolan ställer ökade krav på dokumentation av planerade och genomförda åtgärder och insatser. Dessa dokumentationskrav har i sin tur rest frågor, inte minst bland landets skolledare, kring hantering av skrivna dokument och uppgifter i annan form ur såväl effektivitets- som integritetsperspektiv. Sekretess för integritetskänsliga uppgifter är en grundläggande rätts säkerhetsfråga men kan ibland samtidigt utgöra ett hinder i lärandesituationer. Denna avvägning har skolledarna att hantera i den dagliga verksamheten och förbundet har därför med intresse följt utredarens arbete.

I det följande kommenterar Sveriges Skolledarförbundet utredarens förslag i de delar som särskilt berör skolledares ansvar och arbetssituation.

Dokumentation inom skolväsendet

Sveriges Skolledarförbundet delar utredarens slutsats att dokumentationen av elevers och andra enskildas personliga förhållanden inom skolväsendet har ökat under senare år, ofta som en följd av ökade krav på tydlighet och transparens. Den bakomliggande målsättningen är ofta ökad måluppfyllelse eller stärkt rätts säkerhet. Sveriges Skolledarförbundet ställer sig självklart bakom dessa grundläggande målsättningar men vill samtidigt uppmärksamma den ökande arbetsbelastning som de nya reformerna inneburit för lärare och skolledare. Registrering och arkivering av känslig information måste skötas på ett korrekt och ändamålsenligt sätt och detta kräver ökade administrativa resurser till skolorna.

Uppgifter om enskilds personliga förhållanden i skriftliga individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram sekretessbeläggs med omvänt skaderequisit.

I direktiven angavs tydligt att utredaren skulle föreslå en lösning där uppgifter om enskildas personliga förhållanden i IUP och ÅP skulle vara sekretessbelagda. Utredaren har gått igenom ett stort antal dokument och framhåller att det finns förutsättningar för att regeringen beslutar att det i Offentlighets- och sekretessförordningen görs undantag från registrerings skyldigheten för de individuella utvecklingsplanerna. Sveriges Skolledarförbundet menar att regeringen bör överväga att göra ett sådant undantag. Att registrera och arkivera alla skriftliga individuella utvecklingsplaner kommer att låsa resurser som behövs bättre på annat håll i skolan.

Ett omvänt skaderequisit i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt

Sveriges Skolledarförbundet ställer sig bakom förslaget i betänkandet. Enligt utredarens bedömning kommer användningen av samma skaderequisit inom elevhälsan och den särskilda elevstödjande verksamheten i övrigt att förenkla tillämpningen av sekretessbestämmelserna för den i skolväsendet berörda personalen. Förbundet delar denna bedömning och menar att de positiva effekterna



SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

av denna harmonisering överväger de nackdelar som den minskade insynen för föräldrar som inte är vårdnadshavare och andra enskilda kan skapa.

Sveriges Skolledarförbund vill i det här sammanhanget uppmärksamma att elevhälsans primära uppgift måste vara att stärka förutsättningarna för enskilda elevers lärande. Det förstärkta skyddet för uppgifter som lämnas av psykolog, kurator eller personal med specialpedagogisk kompetens till rektor eller annan skolpersonal bör innebära att samarbetet kring den enskilda eleven inom skolans ram stärks och förbättras.

En harmoniserad sekretessreglering

Utredaren föreslår nya sekretessbestämmelser för fritidshemmet som gör att sekretessregleringen harmoniseras med motsvarande reglering för skolan. Sveriges Skolledarförbund ställer sig bakom utredarens förslag.

Förändrade bestämmelser om tystnadsplikten

Utredaren föreslår förändringar i den reglering av tystnadsplikten som gäller för de som är eller har varit anställda i en fristående skola. Sveriges Skolledarförbund generella uppfattning är att villkoren för offentliga och fristående skolor ska vara så lika som möjligt.

Sekretess och tystnadsplikten avseende nationella prov

Förbundet ställer sig bakom utredarens förslag att förtydliga bestämmelserna om provsekretess och att införa en regel om tystnadsplikt för dem som är eller har varit verksamma i en fristående skola. Det är inte acceptabelt att hanteringen av de nationella proven har sådana brister vad gäller sekretessen som Skolverket redovisar i sin skrivelse.

Slutligen vill Sveriges Skolledarförbund uppmärksamma behovet av fortbildning av i första hand skolledare när det gäller frågor om insyn och sekretess. Skolledare leder en komplex och diversifierad verksamhet och deras arbetsuppgifter omfattar i de allra flesta fall beslutsfattande i ett stort antal ärenden, inte sällan under tidspress och efter sammanvägande av disparata intressen. Frågorna om insyn och sekretess ligger kanske inte alltid allra längst fram i en skolledares medvetande, utan blir undanträngda av mer akuta frågeställningar. Det är därför viktigt att fortbildning kring sekretessfrågor ges återkommande till skolledare under hela deras yrkesverksamma karriär.

Det är också angeläget att rektor har reellt utrymme att besluta över vilket administrativt stöd som behövs inom skolenheten. Diareföring och arkivering ska utföras enligt gällande förvaltningsrättsliga regler och det kräver att tillräckliga resurser kan avsättas för ändamålet.

Med vänlig hälsning

Lars Flodin